

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

ג.

עין משפט נר מצוה

יב א מיי פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה א סמנ עשין קד:
 יב ב מיי שס הלכה י ופי"ג מהלכות עיני' הלכה א ופי"ה הל"ב סמנ שס ולאוין יו:
 יד ג ד מיי פי"ד מהלכות סנהדרין הלכה ד:

רבינו חננאל

משריפה סקילה חמורה מסייף מואשבחן בעיר הגדחת הנרחין בסייף והמדיחין בסקילה ש"מ דסקילה חמורה מסייף סקילה חמורה מתק מדאפקה רחמנא לארוסי' סקילה חמורה מתק. ש"מ סקילה חמורה מתק. בת ישראל מכלל נשואה בת ישראל להחמיר עליה ואפקה מתק לסקילה. ש"מ סקילה חמורה מתק. שרפה חמורה מסייף שיצאה להחמיר על בת כהן. (6) וכשם שניתנה לבת כהן ואפילו זינתה מאביה (3) גמר אביה אביה מסיקלה מה בת ישראל שזינתה ארוסה בסקילה וכתיב בה אל פתח בית אביה ובת כהן כתיב את אביה היא מחללת מה אביה שבסקילה סקילה חמורה מסייף אף אביה שבשרפה שרפה חמורה מסייף. שרפה חמורה מתק שכן נהנה לבת כהן החמורה כדאמרן מדאפיק רחמנא נשואה בת כהן מכלל נשואה בת ישראל שהיא בחנק והרציאה הכתוב מחנק לשרפה ש"מ שרפה חמורה מתק. סייף חמור מתק שניתן לאנשי עיר הגדחת שפשוטו ידיהן בעיקר ר"ש אומר שרפה חמורה מסיקלה מדאפיק רחמנא לארוסה בת כהן להחמיר עליה ואפקה מסיקלה לשרפה ש"מ שרפה חמורה מסיקלה ר"ש לטעמיה דאמר ארוסה בת כהן בשרפה. שרפה חמורה מתק מדאפיק רחמנא לנשואה בת כהן. מחנק לשרפה. ש"מ שרפה חמורה מתק כולה שפעתא בענין הזה ופשוטה

(א) לפנינו גמ' לתת לו ואלו דרכיו היה גורם ומא' חמורה שכן יתנה לבת כהן ואפילו זינתה מאביה:
 (ב) נאלה דמאכר כהן וז"ל ארבעה סייף חמור ובי' גמר אביה אביה וכו'.

קסברי רבנן נשואה יצאה כו'. פ"ה דעיקר טעמא דלפ"ה פושט ידו בעיקר עדיף וכן משמע בפ' השערפין (לקמן דף עט:) דתנן אמרו לו אילו לא הייתה סקילה חמורה לא ניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבים וא"ת סייף יוכיח שניתן לאנשי עיר הגדחת שפשוטין ידיהם צעיקר ואפ"ה שריפה חמורה

ממנו כדמוכח בשמעתמא וי"ל דסייף יש לו חומרא אחריתי עמו שממנו אצד ושקולין שניהם כסקילה ואע"ג דלמרינן בסמוך דארבעה סייף חמור מסקילה שכן ניתן לאנשי עיר הגדחת ומא' חומרא שכן ממונו אצד דמשמע שזה גורם לו שהא' חמור כיון שיש בו חומרא זו הסת' היינו טעמא דלכתיב לא ידעינן דסייף קל וא"ת לן למימר מסכנא דכיון דיש בו חומרא זו דממונו אצד מיתמו נמי חמורה אצל כיון דידעינן דסייף קל איכא למימר שזה גורם לו שניתן לפושט ידו צעיקר משום חומרא דאיכא צדדיה דממונו אצד:

סקילה חמורה מחנק. ה"ה דהמ"ל מ"קו' משריפה או מסייף לחמורין מתקן וסקילה חמורה מהן דכה"ג קאמר לקמן לר"ש: **אדרבה** חנק חמור שכן ניתן למכה אביו. ומימה סקילה נמי ניתנה למקלל אציו ואמו דהוקש כזוד לכבוד המקום ועוד וכי מפני שהוקש יחא חמור מנכוד המקום עצמו ועוד דכתיב הרגל (ב"ק דף כה.) אמר ק"ו לשכינה י"ד יוס וי"ל דלא קאמר שיהא חמור מסקילה אלא כלומר חמור כסקילה שכן הוקש: **נאמר אביה בסקילה כו'.** מימה אע"ג דמסכנא סייף חמור אמאי ג"ג ש' ומפיק ליה ואס' כן לעיל נמי דמסכנא סקילה חמורה משריפה כדפ"ה דפושט ידו צעיקר עדיף אמאי לא אמאי גזירה שיה' ומפקא מסכנא ונימא אחת ארוסה ואחת נשואה יצאה לשריפה דמה אציה האמור בסקילה צלרסה אף אציה האמור בשריפה צלרסה:

מה
 לבת כהן שזינתה ומאי חומרא שכן מחללת את אביה אדרבה סקילה חמורה שכן ניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבים ומאי חומרא שכן פושט ידו בעיקר רבי שמעון לטעמיה דאמר אחת ארוסה ואחת נשואה יצאה לשרפה ומדאפקיה רחמנא לארוסה בת כהן מכלל ארוסה בת ישראל מסיקלה לשריפה ש"מ שריפה חמורה שריפה חמורה מחנק שכן ניתנה לבת כהן שזינתה ומאי חומרא כדאמרן אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיר הגדחת ומאי חומרא שכן ממונם אבד אמרת וכי איזה כח מרובה או כח המדיח או כח הנדח

קסברי רבנן. דמתני': נשואה. בת כהן יצאה מכלל נשואה בת ישראל מחנק לשריפה אצל ארוסה דגזי בת ישראל בסקילה לא יצאה צבת כהן מכלל ארוסה בת ישראל: ומדאפקיה רחמנא לארוסה צבת כהן מכלל נשואה בת כהן משריפה לסקילה ש"מ סקילה חמורה

דעל כרחיק ארוסה חמורה מנשואה שמחללת ומזנה צבת אציה והכמוז החמיר עליה דהא נשואה בת ישראל צמקן שהיא קלה מכולן וארוסה בסקילה. לפוס ריהטא דסוגיא הכי מפרשא כדפרישית ומיהו כי דייקת צה שפיר לא אשכחתי קרא לרבנן מנא להו דנשואה יצאה ולא ארוסה אלא משום דא"ת להו סקילה חמורה הוא דקאמרי על כרחיק לא יצאה ארוסה צבת כהן מכלל ארוסה צבת ישראל מסקילה לשריפה להקל ויש להקשות הכי ילפינן מהכא דסקילה חמורה הא אציה לא קמה להו לרבנן אלא משום דקסברי סקילה חמורה הלך על כרחיק האי מדאפקיה רחמנא לארוסה צבת כהן בסקילה דנקט הכא לאו טעמא למיילתייהו היא אלא יתווי מילתא צעלמא ועיקר טעמייהו מדניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבי' הוא דקשיא לן אדרבה שריפה חמורה שכן ניתנה לבת כהן ומאי חומרא שכן מחללת את אציה הכי מתרבה לה כדמתרבינא לקמן גזי מכה אציו ואמו אפ"ה פושט ידו צעיקר עדיף והאי דקאמר דקסברי רבנן נשואה יצאה לשריפה כו' על כרחיק נקט ליה דלא תימא מדליאה ארוסה צבת כהן מארוסה צבת ישראל מסקילה לשריפה ש"מ שריפה חמורה וה"ק לעולם סקילה חמורה דפושט ידו צעיקר עדיף וגזי צבת כהן דלחשבה לשריפה לאו לגזי סקילה אחשבה אלא לגזי חנק אחשבה דנשוא' היא דליאה ולא ארוסה והאי מדאפקיה רחמנא כו' אורן דכריס הוא ונראה צעניי דלא גרסינן לה: **כדאמרן.** שכן פושט ידו צעיקר: **איזה כח מרובה.** כלומר אי זה עון חמור: **מדיחי עיר הגדחת בסקילה.** צאלו הן הנחנקין (לקמן דף פט:) יליף טעמא ומדמדיח בסקילה וינדיחין בסייף ש"מ סקילה חמורה: מכה אציו ואמו צמקן דכתיב ציה (שמות כא) יומת סתמא וקיימא לן (לקמן דף כג:) כל מיתה האמורה בתורה סתם אינו אלא חנק: **הוקש כבוד לכבוד המקום.** נאמר כאן (שמות כ) כבוד את אציק ונאמר להלן (משלי א) כבוד את ה' מהונך: על כרחיק ארוסה חמורה מנשואה שרעה לשמים ולבניות ולעזמה שפוגמת כבודה ומשפחתה ואיכא קלון טפי מנשואה שכבר נספגה ומדאפקה רחמנא

מכלל מות יומת הנוסף (ויקרא כ) דהיינו חנק דאף ארוסה היתה צכלל אשת רעהו (שם) ואפקה צדליא לסקילה כדכתיב (דברים כג) כי תהיה נערה צבולה מארוסה וגו' ש"מ סקילה חמורה. ואי קשיא לן למה לי להדורי צמר טעמא צבולה דתיהו סקילה חמורה מינייהו מכיון דלחשבה סקילה חמורה משריפה ולקמן יליף שריפה חמורה מסייף ממילא ידעינן דסקילה חמורה מסייף תריץ משום דלקמן לא קיימא לן שריפה חמורה מסייף אלא מגזירה שיה' מסקילה דלשכחן צה דחמיר מסייף הלכך מיבעי ליה לשהדורי אטעמא דחמורה סקילה מסייף: **נאמר אציה בסקילה.** צנערה המאורסה לנות צבת אציה (דברים כג): **ונאמר אציה בשריפה.** צבת כהן את אציה היא מחללת (ויקרא כא): **סקילה חמורה מסייף.** כדליף טעמא לעיל ממדיחין וינדיחין: **מדאפקיה לנשואה דצבת כהן.** סתמא כתיב ארוסה ונשואה משמע ורבנן הוא דמפקי ארוסה מההיא כלל ושצקי לה צמילתא דכין ישראלית בסקילה משום דא"ת להו סקילה חמורה שכן ניתנה למגדף ונשואה מיהת אפקה קרא מדין נשואה ישראלית מחנק לשריפה אלמא שריפה חמורה ואע"ג דמנאי לאמיוי צגזירה שיה' דלציה אציה כדאיתיה לסייף יחא לאמיוי מגופה: **י"ג לעומיה.** לקמן (פ"ג) יליף מקרא דכתיב צבת כהן סתמא (ויקרא כא):